

KSZTAŁCENIE I WSPIERANIE UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI, W TYM Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

W przypadku dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, edukacją wczesnoszkolną, wczesnym wspomaganie rozwoju, zajęciami rewalidacyjno-wychowawczymi oraz uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym lub z niepełnosprawnościami sprzężonymi zajęcia w ramach kształcenia na odległość mogą być realizowane w szczególności przez informowanie rodziców o dostępnych materiałach i możliwych formach ich realizacji przez dziecko lub ucznia w domu.

Kształcenie na odległość to zajęcia prowadzone przez nauczyciela on-line (w czasie rzeczywistym), indywidualna praca ucznia z materiałami przekazanymi czy wskazanymi przez nauczyciela i według jego wskazówek, oraz inne formy nauki ucznia (w tym wykonywanie prac domowych, ćwiczeń, lektura).

Nauczyciele i specjaliści, realizując naukę na odległość, zobowiązani są do dostosowania sposobów oraz metod pracy do potrzeb i możliwości uczniów, w tym wynikających z indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych. Pedagodzy i psychologzy szkolni powinni prowadzić porady i konsultacje, grupy wsparcia związane ze zgłaszanymi przez rodziców i uczniów problemami.

Dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z niepełnosprawnością mogą mieć problem w zrozumieniu sytuacji panującej na świecie, związanej z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2.

Większość dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi boryka się z różnymi problemami wynikającymi np. z niepełnosprawności, czy stanu zdrowia. Dlatego też uczniowie ci są obejmowani zajęciami o charakterze specjalistycznym, terapeutycznym, rewalidacyjnym. Przerwa w realizacji tych zajęć mogłaby mieć negatywny wpływ na ich proces rewalidacji.

W obecnej sytuacji konieczne jest wsparcie rodziców w codziennym funkcjonowaniu, szczególnie gdy dziecko przebywa w domu z powodu czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty.

Rodzice powinni mieli **stały** kontakt z nauczycielami i terapeutami oraz z innymi rodzicami, aby wiedzieli, że zawsze mogą uzyskać poradę i wsparcie w trudnych dla siebie chwilach. Ważne jest ustalenie form wzajemnego kontaktu i współpracy, które będą najkorzystniejsze dla obu stron. Powinny być one dostępne, sprawne, funkcjonalne, nieobciążające nadmiernie czasowo, aby zarówno rodzice, jak i nauczyciele mogli rozważnie, odpowiedzialnie zorganizować w domowych warunkach formy wspierania rozwoju dzieci, zgodnie z ich potrzebami i możliwościami. **Do tego celu mogą być wykorzystane dostępne komunikatory. Warto zamieszczać również informacje na stronie internetowej szkoły.**

ZADANIA SPECJALISTÓW:

1. pedagogzy i psychologzy szkolni powinni prowadzić porady i konsultacje, grupy wsparcia związane ze zgłaszanymi przez rodziców i uczniów problemami;
2. logopedzi, terapeuci pedagogiczni powinni przygotować i przekazać rodzicom ćwiczenia doskonalące i utrwalające nabyte umiejętności oraz dokładne instrukcje, jak te ćwiczenia wykonywać, by osiągnąć założony cel. Ważny jest dobór ćwiczeń dostosowanych do

indywidualnych potrzeb dziecka i możliwych do wykonania przez osobę niebędącą specjalistą w danej dziedzinie.

DRODZY RODZICE,

pobyt dziecka w domu może być wykorzystany na wspomaganie jego rozwoju, zgodnie ze wskazówkami nauczycieli.

Ważne jest, aby dbać o zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa, m. in. przez układanie wspólnie z dzieckiem planu dnia, wyznaczenie czasu na naukę i terapię, w którym wykonuje zadania i ćwiczenia zalecane przez nauczycieli i terapeutów.

WARTO PAMIĘTAĆ, ŻE:

- pozytywny kontakt z dzieckiem jest podstawowym warunkiem efektywnej pracy,
- każde dziecko posiada swoje uzdolnienia i ograniczenia, własne tempo i rytm rozwoju,
- wszystkie postępy dziecka powinny być wzmacniane pozytywnie.

W REALIZACJI ZADAŃ WE WSPÓŁPRACY Z NAUCZYCIELAMI I SPECJALISTAMI RODZICE:

1. doskonala takie umiejętności dziecka jak: rozbieranie się, ubieranie, mycie, jedzenie, wspólne przygotowywanie posiłków, segregowanie ubrań, pranie, wieszanie ubrań, składanie, prasowanie, sprzątanie pokoju;
2. dają dziecku możliwość decydowania o sobie – co chce zjeść, w co się ubrać, jaką książkę przeczytać, itp.;
3. czytają książki, wspólnie oglądają i omawiają filmy i programy edukacyjne polecane przez nauczycieli;
4. doskonala mowę i komunikację z dzieckiem: omawiają wykonywane czynności, nazywają osoby i przedmioty, określają ich cechy, przeznaczenie, materiał, z którego są wykonane, klasyfikują, wzbogacają słownik czynny i bierny dziecka;
5. bawią się z dzieckiem w zabawy i gry rozwijające spostrzegawczość, sprawność motoryczną, koordynację ruchową, rozumienie zależności przyczynowo-skutkowych, utrwalające umiejętności czytania, pisanie i liczenia – gry planszowe, zręcznościowe, logiczne, ruchowe z elementami współzawodnictwa, konstrukcyjne;
6. rozwijają indywidualne zainteresowania i talenty dziecka – plastyka, śpiew, taniec, teatr;
7. przesyłają nauczycielom prace plastyczne swoich dzieci, filmy z piosenkami przez nie śpiewanymi, wierszami;
8. piszą pamiętnik – zapisują wydarzenia danego dnia, ozdabiają go rysunkami, zdjęciami. Rozmawiają o tym, co się w danym dniu wydarzyło;
9. umożliwiają kontakty rówieśnicze: telefoniczne, z wykorzystaniem komunikatorów, poczty elektronicznej.

PRZYKŁADOWE METODY PRACY Z DZIEĆMI

- 1. Symulacje** – metoda ta polega na naśladowaniu rzeczywistości.
- 2. Jest to zabawa „na niby”.** Symulacje mogą obejmować umiejętności takie jak: rozmowa telefoniczna, zabawa w nadawanie paczki na pocztę, zabawy w sklep, lekarza itp. W symulacjach warto wykorzystać jak najwięcej rekwizytów, by zaznajomić dziecko z działaniem, obsługą czy przeznaczeniem poszczególnych przedmiotów. Należy również stymulować dziecko do prowadzenia dialogu, używania zwrotów grzecznościowych, do jasnego i zrozumiałego artykułowania swoich potrzeb i oczekiwań. Dzięki tej metodzie dzieci rozwijają swoją inwencję twórczą, umiejętności społeczne i poznawcze oraz kształtuje się ich system wartości.
- 3. Linia czasu** – metoda ta pozwala przybliżyć dzieciom pojęcie czasu. Polega na przedstawieniu wydarzeń w porządku chronologicznym, najczęściej w wymiarze linearnym. Tę metodę można wykorzystać np. do przedstawienia planowania świąt, sposobów oświetlania dawniej i dziś.
- 4. Mapa mentalna** (zwana też mapą pojęciową) – stosowana m.in. w celu usystematyzowania świeżo zdobytej wiedzy lub wizualizacji posiadanych wiadomości np. przy realizacji tematyki wiosna, nasze domy, nasze pożywienie.
- 5. Burza mózgów** (tzw. fabryka pomysłów, giełda pomysłów) polega na podawaniu różnych skojarzeń, rozwiązań, które niesie wyobraźnia. Istota burzy mózgów jest brak oceniania, tzn. każdy pomysł jest dobry. Tę metodę można stosować jako rozgrzewkę umysłową dla ustalenia zakresu posiadanej wiedzy, dla utrwalenia wcześniej zdobytej wiedzy, dla znalezienia najlepszego rozwiązania jakiegoś problemu.
- 6. Drama** polega na wczuwaniu się w rolę, improwizacji angażującej ruch i gest, mowę, myśli i uczucia. W dramie wykorzystuje się spontaniczność, chęć do aktywnego działania, naturalną potrzebę zabawy, bycia w roli różnych osób. Ta metoda ma wiele walorów, m.in.: pomaga w zrozumieniu motywacji różnych zachowań, przygotowuje do pełnienia różnych ról życiowych, pobudza ruchowo, pomaga odkryć siebie.
- 7. Zabawa** – naturalny środkiem dziecięcej ekspresji. Rodzic pozostawia dziecku swobodny wybór zabaw i nie wykonuje za niego żadnych czynności, dzięki czemu dziecko ma możliwość ujawnienia i uzewnętrznienia swoich uczuć. Obserwując dziecko w czasie zabawy, można uświadomić sobie jego potrzeby, zainteresowania, źródła lęku i frustracji oraz sposoby radzenia sobie dziecka w danej sytuacji. Zabawa mobilizuje dziecko do podejmowania decyzji, wyborów, pokonywania napotkanych trudności, umożliwiając tym samym jego harmonijny rozwój.
- 8. Metody oparte na kontakcie z ciałem** – doznania związane z odczuwaniem dotyku, ruchu są dziecku najlepiej znane, zapewniają poczucie bezpieczeństwa. Pozwalają na zdobywanie informacji o swoim ciele, wyodrębniają go z otoczenia, służą nawiązaniu kontaktu z terapeutą, a także ułatwiają rozwój poznawczy.
- 9. Muzykoterapia** – oddziałuje na zmysły, wprawia w wibrację cały organizm, wyzwala radość, która jest nowym bodźcem do rozwoju, przenika bariery intelektualne, emocjonalne, charakterologiczne i motoryczne, uwrażliwia na odbiór bodźców z otoczenia, wpływa na rozwój świadomości własnego ciała, koncentrację uwagi, pamięć, wyobraźnię, pobudza ciało w zakresie ruchów dowolnych, kształtuje umiejętności współdziałania w grupie, daje

możliwość odbioru miłych, przyjemnych doznań, może być źródłem odprężenia, pomaga nawiązać kontakt z drugim człowiekiem.

10. Choreoterapia – terapia poprzez swobodny, naturalny, niczym niewymuszony ruch i taniec. Jest doskonałą metodą usuwania kompleksów, podwyższania samooceny, własnej wartości, nabierania pewności siebie i pokonywania bariery nieśmiałości.

11. Metoda małych form scenicznych – inscenizacje, które spełniają ogromną rolę terapeutyczną i pozwalają na zaspokajanie potrzeb, przeżyć i twórczej aktywności każdego dziecka. Istotą tej metody jest usprawnianie dziecka we wszystkich zaburzonych sferach: poznawczej emocjonalnej i społecznej.

12. Biblioterapia – to zamierzone oddziaływanie poprzez czytanie, słuchanie lub oglądanie odpowiednio dobranych książek, fragmentów utworów, oglądanie i słuchanie adaptacji utworów literackich. Terapia ma na celu kształtowanie właściwych postaw, pracy nad sobą, samoakceptacji, przyczynia się do uświadomienia dziecku trudnych sytuacji i uczy reakcji na nie, daje szansę nabrania wiary w siebie, wpływa pozytywnie na emocjonalne stany. Rozwija osobowość poprzez prezentowanie literackich wzorców osobowych godnych naśladowania. Wzbogaca wiedzę, język, wyobraźnię, zdolność rozumienia pojęć moralnych i rozwój uczuć.

13. Ćwiczenia grafomotoryczne polegające na rysowaniu – usprawniają one czynności ruchowe rąk i rozwijają współdziałanie oka i ręki. Korygują nieprawidłowe, a utrwalają właściwe nawyki ruchowe konieczne podczas pisania. Poprzez zabawy grafomotoryczne pobudzamy rozwój ruchowy dziecka, szczególnie zaś sprawność motoryczną rąk.

[Drodzy Rodzice, przedstawiliśmy Wam wybrane metody pracy z dzieckiem. W przypadku wątpliwości zawsze możecie zapytać nauczyciela czy specjalistę jak pracować z dzieckiem. Z pewnością otrzymacie profesjonalne porady. Pamiętajcie, że Wasza rodzicielska miłość, cierpliwość, mądrość oraz znajomość potrzeb i możliwości dziecka są Waszymi najlepszymi pomocnikami.](#)

PRZYKŁADOWE MATERIAŁY DO WYKORZYSTANIA W PRACY UCZNIAMI ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI:

Linki:

Filmy dla dzieci:

• https://www.youtube.com/watch?v=TcLK9ZBUssDs&list=PLxGVFugLZXQEkOXr6lxe_rFiUve-ejxws

• https://www.youtube.com/watch?v=RRKJDn_8Su0&t=152s

• <https://www.youtube.com/watch?v=p6KAKAqOehM>

• <https://www.youtube.com/watch?v=RYCgTzLE1NE>

•

Gry edukacyjne online:

• <https://www.miniminiplus.pl/gry/kategoria/pamiec>

• https://www.zagrajsam.pl/dzialy_gier.php?gra=12

- <https://ciufcia.pl/gry-dla-dzieci-mlodszych/dr-zabek/gra-memory>
- <https://puzzlefactory.pl/pl/kategorie/dla-dzieci>

Zachęcam również do skorzystania z następujących materiałów:

- <http://juzwiem.edu.pl/>
- http://files.wszpwn.com.pl/www/eBooks/Pewny-start_Zaj%C4%99cia-rewalidacyjne.pdf
- [file:///C:/Users/Kacper/Downloads/materialy-cwiczeniowe-dla-uczniow-z-niepelnosprawnoscia-intelektualna-w-stopniu-umiarkowanym-i-znacznym-czesc-1-2018-02%20\(5\).pdf](file:///C:/Users/Kacper/Downloads/materialy-cwiczeniowe-dla-uczniow-z-niepelnosprawnoscia-intelektualna-w-stopniu-umiarkowanym-i-znacznym-czesc-1-2018-02%20(5).pdf)
- <https://archiwum.men.gov.pl/wp-content/uploads/2018/02/materialy-cwiczeniowe-dla-uczniow-z-niepelnosprawnoscia-intelektualna-w-stopniu-umiarkowanym-i-znacznym-czesc-2.pdf>
- <https://panimonia.pl/2018/01/23/masy-sensoryczne-plastyczne-przepisy/?fbclid=IwAR1EEwnSCyQnyvEgOZ6qTiOYkSN4AiLXra8KcBc24Te4id7kvESi428I7nc>
- <http://www.eduautyzm.pl/>
- https://www.youtube.com/watch?v=Np_ZxMyNQhM&feature=youtu.be
- <http://pdf.helion.pl/zrcw46/zrcw46.pdf>

Kącik dla rodziców:

- Integracja sensoryczna – jak się objawiają zaburzenia integracji sensorycznej?
<https://www.youtube.com/watch?v=gEXmB-VGkd0>
- Integracja sensoryczna – co to jest dyspraksja?
<https://www.youtube.com/watch?v=yjW1Boelyns>
- Jak okiełznać stres?
<https://www.youtube.com/watch?v=N9Ea3YYAGBA>
- Jak radzić sobie ze stresem, agresją i zdenerwowaniem?
<https://www.youtube.com/watch?v=5p1IOcSZuko>
- Naucz się reagować na atak słowny.
<https://www.youtube.com/watch?v=jaxXYXCrGQA>
- Toksyjna osoba w najbliższym otoczeniu- co wtedy robić?
<https://www.youtube.com/watch?v=ZGvi8rNj1-A>
- Mowa ciała – jak uspakajać wzrokiem drugą osobę?
<https://www.youtube.com/watch?v=4aWMmEtKFWk>
- Jak przestać się stresować. Jak przestać się denerwować?
<https://www.youtube.com/watch?v=MukpNYLRkds>

Ciekawe zajęcie rozwijające kreatywność:

- <https://mojedziecikreatywnie.pl/2015/08/jak-ulepic-zwierzatka-z-plasteliny-krok-po-korku/>
- <https://mojedziecikreatywnie.pl/2018/07/kamienne-liter-y-alfabet-do-druku/>
- <https://panimonia.pl/2018/01/23/masy-sensoryczne-plastyczne-przepisy/>
- <https://mojedziecikreatywnie.pl/2017/11/zabawy-dla-dzieci-w-domu/>